

NOTAT

Telefon +45 38 66 50 00
Web www.regionh.dk

Til: Udvalget for Forskning, Innovation og Uddannelse

Dato: 17. juni 2020

Region Hovedstadens foreløbige, administrative position på nyt In- terreg ØKS program

Interreg ØKS støtter øget, internationalt samarbejde mellem 11 danske, svenske og norske grænseregioner, herunder Region Hovedstaden, Sjælland, Skåne og Halland.

Programmet har således været et velegnet og flittigt anvendt instrument i Region Hovedstadens indsats for udviklingen af Greater Copenhagen, hvor Greater Copenhagen-aktørerne har stået stærkt i konkurrencen til de andre aktører i programmet.

Der er overordnet et fint træk på programmets midler sammenlignet med andre Interreg-programmer i EU. På et par områder har trækket ikke været så stort som ventet. Det gælder dog ikke Øresund-delen af programmet. Puljen for grøn økonomi har været for snævert rettet mod energiområdet, og på trafik-området har det været vanskeligt at involvere væsentlige, statslige aktører. Det er der mulighed for at forbedre i det kommende program.

Med det kommende program foreslås desuden en større mulighed for at inddrage andre aktører end de, som indgår i programgeografien, og det er Region Hovedstadens holdning, at dette kan skabe muligheder for projekter relateret til regionens forskellige internationale samarbejder, herunder organisationens arbejde i STRING og Greater Copenhagen.

Region Hovedstaden mener derfor, at vi skal sikre, at Interreg ØKS programmet bliver et endnu mere værdifuldt redskab for udviklingen af internationale samarbejder. For det nye Interreg ØKS program foreslår vi derfor følgende:

1. Understøttelse af Region Hovedstadens strategiske indsatser og internationale samarbejder

Et nyt Interreg ØKS program skal understøtte Region Hovedstadens strategiske indsatser samt regionens internationale samarbejder, ex. STRING og Greater Copenhagen.

Det skal derfor bidrage til, at regionen og regionens aktører kan få støtte til projekter, der understøtter følgende visioner og indsatsområder:

I Greater Copenhagen skal der skabes de bedste vilkår for høj livskvalitet, langsigtet bæredygtig vækst og et voksende arbejdsmarked i hele Greater Copenhagen. Dette ved at skabe et sammenhængende arbejdsmarked gennem en gensidig anerkendelse af uddannelse og kompetencer på tværs af geografien, ved at sikre en tilgængelig infrastruktur, ved at sikre en digital infrastruktur i verdensklasse og ved at finde løsninger på klimakrisen.

Region Hovedstadens strategi er desuden følgende:

1. At bidrage til at reducere udledningen af drivhusgasser ved at
  - a. Gøre den kollektive transport mere bæredygtig og mere tilgængelig gennem brug af data og teknologi
  - b. Medvirke til at anvende ressourcer bedre
  - c. Sikre grundvandet gennem effektive metoder, teknologier og processer til rensning af forurenede vand.
2. At medvirke til, at flere får naturvidenskabelige, tekniske og digitale kompetencer, til at der kommer flere faglærte og til at tiltrække udenlandsk arbejdskraft med de rette kompetencer.
3. At skabe nye muligheder for at skabe et sundt liv gennem samarbejde om forskning inden for sundhed og innovation, samt ved at sikre den enkelte patient en målrettet behandling.

Et nyt program skal desuden kunne muliggøre samarbejder om Femern Bælt-initiativer med den tyske side, og sikre fortsatte muligheder for projekter som Halos, hvor Hamborg deltager i et udvidet samarbejde mellem aktører i Region Hovedstaden og Region Skåne om forskningsfaciliteterne ESS MAX IV.

Aktuelt tegner der sig desuden nye udviklingsretninger i samfundet som følge af Corona-pandemien. ØKS-programmet skal være en relevant finansieringskilde i den udvikling.

Anbefaling:

- *Et nyt program matcher visionerne med RUS'en, Greater Copenhagens handlingsplan og STRING 2030 strategien.*
- *Det skal være muligt, at flere af projektmidlerne går til projekter med partnere uden for programgeografien (her tænkes særligt på Hamborg og andre tyske parter syd for Femern).*
- *Af hensyn til STRING, Femern og et fortsat tættere transportsamarbejde over Øresund skal en mobilitetspulje sikres.*
- *EU Kommissionens oplæg til Interreg-programmeringen rundt om i de europæiske regioner er, at programmer skal fokuseres. ØKS bør få en profil, som er grøn, rød, hård og blød forstået som: Faglige fokusområder indenfor grøn omstilling og sundhed/life-science, og fortsat integration på såvel den trafikale infrastruktur og i forhold til arbejdsmarked, uddannelse og erhverv.*

2. Sikring af programmets høje faglighed og konkurrence gennem forbedring af indsatsområderne, evt. øget støtteprocent og andre tiltag

Det nye programs høje faglighed skal sikres gennem forbedring af programmets indsatsområder. Disse skal være relevante for programgeografiens aktører.

Regioner, kommuner, universiteter og virksomheder bør være blandt nøgleaktørerne i programmet. Det er i øjeblikket en mindre kerne af universiteter og kommuner, der engagerer sig i ØKS, og virksomhedsdeltagelsen er lav. Programmet bør kunne favne en bredere kreds i disse aktørgrupper, fx ved både at rumme muligheder for forskning, innovation og praksisnære initiativer, og ved både at rumme de store konsortier såvel som de mindre for at give plads til fx nye/mindre ØKS-aktører. En bred målgruppe vil sikre øget konkurrence og bedre projekter.

Større konkurrence vil også være resultatet af at hæve ØKS-støtteprocenten. Den er i dag på 50 pct. Det er lavere end Interreg South Baltic på 75 pct., Interreg Baltic på 75 pct. og det dansk-tyske interreg (Region Sjælland og Syddanmark) på 60-75 pct. (Interreg North sea er 50 pct. som ØKS). 50 pct. svarer til støtteprocenten for den rent nationale Regional- og Socialfondsstøtte. Det er mere krævende at gennemføre grænseoverskridende projekter, og dette bør afspejles i støtte-procenten. Mange potentielle ansøgere angiver den lave sats som årsag til at fravælge ØKS. Efter erhvervsreformen med afskaffelse af regionale erhvervsudviklingspuljer og nedlukning af vækstfora kan det

desuden forudses, at projektansøgere vil få betydeligt vanskeligere ved at finde supplerende medfinansiering oveni de 50 pct. fra ØKS.

En ny støtteprocent bør dog ses i sammenhæng med størrelsen af den nye program-bevilling fra EU (endnu ikke færdigforhandlet i Bruxelles, reduktioner er forventet) og hvorvidt hele den eksisterende program-bevilling kan finde anvendelse.

Endelig – og for at sikre stor søgning – bør de faglige indsatsområder ikke tænkes for smalle, da det risikerer at bremse ansøgere. Dette er tilfældet med den aktuelle 'Grøn økonomi' pulje, der fokuserer for smalt på energi og fx ekskluderer cirkulær økonomi.

Anbefaling

- *Programmet skal være en attraktiv mulighed for øget samarbejde - i ikke mindst Greater Copenhagen-geografien - for en bred målgruppe ved at invitere til forsknings-, innovations- og mere direkte anvendelses-/praksis-orienterede projekter, og ved at rumme muligheder ikke kun for de store konsortier men også for mindre ansøgerpartnerskaber.*
- *I et nyt program skal der fortsat stilles høje krav og være stærk konkurrence blandt ansøgere til ØKS-puljer. I lighed med det kørende program operationaliseres det bl.a. ved, at ØKS-sekretariatet opererer med et højt bundniveau for ansøgningers score på centrale tildelingskriterier. En øget støtteprocent over de nuværende 50 pct. bør også drøftes.*
- *Det nye programs indsatsområder skal understøtte vide rammer på det faglige, således fx klimaprojekter ikke begrænses til energiprojekter for blot at nævne et eksempel. EU-Kommissionen forlanger fagligt fokuserede programmer uden at være specifik – ØKS skal ikke fokusere mere end nødvendigt af hensyn til et bredt og kompetent ansøgerfelt.*
- *Region Hovedstaden arbejder for en mere fleksibel model, hvor Kommissionen åbner op for nemmere overførsel af midler fra forskellige puljer, efterhånden som programmet skrider frem.*

3. Øget fokus på grænseregional merværdi

Formålet med Interreg programmerne er at sikre, at der sker en harmonisk økonomisk, social og territorial udvikling af unionen, og centralt for dette er, at der i de grænseregionale programmer som ØKS-programmet skabes grænseregional merværdi.

Eksempler på projekter med høj grænseregional merværdi er samarbejdet om forskningsfaciliteterne i Malmø, som har udvidet forskningskapaciteten i ØKS-geografien. Derudover er ReproUnion og DiaUnion gode eksempler på projekter med grænseregional merværdi, da Region Skåne og Region Hovedstaden hver for sig har gode sundhedsvæsen og muligheder for behandling af hhv. barnløshed og diabetes, men hvor de sammen kan få deres behandlingsniveau op på et europæisk plan.

I det nuværende programs overgribende mål findes den grænseregionale merværdi dog i et begrænset omfang i programmets målformuleringerne (3 ud af 10), og som følge af dette er antallet af projekter, der forholder sig til grænseregional merværdi begrænset. Det er vigtigt, at den grænseregionale merværdi indgår i programmets målformulering.

Med det tætte samarbejde og den korte afstand over Øresund har aktører i hovedstadsområdet gode forudsætninger for at tilrettelægge projekter, hvor den grænseregionale merværdi er høj.

Anbefaling:

- *Argumentation for 'Grænseregional merværdi' skal være en afgørende tildelingsparameter for projektansøgninger.*

4. Overordnet programstruktur og sikring af professionel programorganisering med let tilgængelig adgang til rådgivning for Hovedstadsaktører

I den igangværende periode har parterne (de 11 regioner m.fl.) valgt at opdele programmet i tre områder: del-program Øresund (Sjælland, Hovedstaden, Skåne), delprogram KASK (de øvrige otte regioner i Kattegat-Skagerak (bl.a. Halland)) samt ØKS, der er paraplyen, som dækker alle 11 regioner. Projektansøgninger, der alene har ansøgere fra Øresunds-geografien, behandles i styringsudvalget for delprogram Øresund, tilsvarende for KASK, og ansøgninger med deltagere fra begge del-geografier behandles i overvågningsudvalget (hele ØKS-geografien).

Denne organisering med tre udvalg bør drøftes. Ofte er der ganske få ansøgninger særligt til KASK (af og til blot én ansøgning til behandling). Udvalgsmedlemmer, embedsfolk og ØKS-sekretariatet fra tre lande mødes om dette.

Det har også vist sig vanskeligt at rekruttere udvalgsmedlemmer til alle tre udvalg, senest erfaret i forbindelse med rekruttering af erstatninger for udtrådte, danske Vækstforum-repræsentanter.

Tilsvarende er den samlede bevilling fra EU til ØKS-programmet fordelt ud i tre puljer, hvor midlerne er reserveret til aktørerne i den pågældende geografi.

Det har vist sig, at ansøgertrækket på Øresundspuljen har været meget større end på KASK-puljen. Øresunds-puljen er således tømt, og det ville være slut for Øresunds-projekter, hvis ikke KASK havde indvilget i at åbne sin pulje for Øresund. Den situation bør undgås i den kommende periode.

I den nuværende programperiode har den svenske pendant til Erhvervsstyrelsen, Tilväkstvårkat, med placering i Malmø fungeret som forvaltende myndighed for Interreg ØKS projekterne. De har ligeledes haft to lokale kontorer for programmets delområder: Øresund og Kattegat-Skagerrak placeret i hhv. København og Göteborg.

Anbefaling:

- *Åben for at drøfte den nuværende organisering med et overordnet og to deludvalg i forhold til andre løsninger.*
- *Det er u hensigtsmæssigt, at programmet relativt lang tid før periodeafslutning kan stå med uforløste ansøgninger i den ene delgeografi og uforbrugte midler i den anden. Én løsningsmodel kunne være kun at operere med én fælles pulje for alle 11 ØKS-regioner.*
- *Åbenhed overfor nye forslag til organisatorisk og finansiel model for ØKS-geografi og eventuelle del-geografier, herunder også åbenhed for, at man fx kan fortsætte med organisatorisk dle-program og samtidig kun én overordnet ØKS-pulje.*
- *Den hidtidige programorganisering med Tilväkstverket som forvaltende myndighed skal fortsætte.*
- *Et kontor i København skal sikres.*